

La presència de la retolació en català i castellà no és un fet esporàdic. Però l'ús del català en les actuacions judicials és gairebé testimonial.

El català a l'espera de judici

La nova Llei de Política Lingüística ha de servir per anar més enllà en la normalització del català. Però un dels àmbits més endarrerits en aquest aspecte, l'administració de justícia, difícilment podrà millorar, si no es reforma també la Llei Orgànica del Poder Judicial.

Poc més d'un 38% de les oficines judicials de Catalunya tenen relació habitual amb el programa de normalització lingüística d'àmbit judicial. Aquesta dada, d'un informe elaborat per la Comissió de Normalització Lingüística de Jutges per la Democràcia, secció de Catalunya, i presentat en unes jornades tingudes a Sitges el març del 1996, és prou significativa, sobretot si considerem que actualment al Principat poc més d'una dotzena de jutges utilitza el català normalment, en més de 400 oficines judicials. Aquesta xifra demostra clarament que l'administració de justícia fins ara ha restat al

marge de tot procés de catalanització. L'entrada en vigor de la nova llei de Política Lingüística, el dia 29 de gener d'enguany, pretén que aquesta administració deixi de ser la més impermeable a la introducció de l'ús del català.

Per primer cop, la llei reconeix explícitament que el ciutadà no solament té dret a relacionar-se amb l'Administració de Justícia de manera oral i escrita en l'idioma que vulgui, sinó que aquesta té el deure de correspondre-hi. L'article 11 de la nova llei de Política Lingüística estableix que les administracions públiques –i no n'exclou l'administració de justícia– estan obliga-

des, a Catalunya, a respectar aquest dret d'opció del ciutadà, sense necessitat de traducció ni d'interprets.

Amb la nova llei, per exemple, si un ciutadà té un judici i utilitza el català, el jutge, oralment, li pot respondre en qualsevol dels dos idiomes oficials, però la redacció dels documents, inclosa la sentència, ha de ser en català. Aquesta norma no solament és aplicable als jutges, també és vàlida pels fiscals, advocats defensors, etc. Amb la nova llei teòricament també és obligatori preguntar al ciutadà en quin dels dos idiomes oficials vol la redacció documental del judici.

El nou text legal serà suficient,

ALLÒ QUE DIU LA LLEI SOBRE L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

CAPÍTOL I: L'ÚS INSTITUCIONAL

ART. 4. Els Drets Lingüístics

2. "Tothom pot adreçar-se als jutjats i als tribunals per obtenir la protecció judicial del dret a emprar la seva llengua.

ART. 11. La capacitat lingüística del personal al servei de l'Administració de Catalunya

2. "Per a fer efectiu el que disposa l'apartat 1 [el personal al servei de les administracions, les corporacions i les institucions públiques de Catalunya ha de conèixer adequadament i suficient, tant en l'expressió oral com escrita, les dues llengües oficials], el Govern de la Generalitat ha de garantir l'ensenyament del català al personal al servei de l'Administració de la Generalitat, de les corporacions locals, de les universitats públiques i de l'Administració de Justícia de Catalunya i fomentar mesures de reciclatge d'aquest personal".

ART. 12. L'Administració de l'Estat

1. "Són vàlides les actuacions administratives dels òrgans i els ens de l'Administració de l'Estat, tant les orals com les escrites, fetes a Catalunya en qualsevol de les dues llengües oficials, sense necessitat de traducció".

2. "Tothom té dret a relacionar-se, oralment i per escrit, amb l'Administració de l'Estat a Catalunya en qualsevol llengua oficial que esculli i a ésser atès, i no se li pot exigir cap mena de traducció".

3. "Tothom que ho sol·liciti, ha de rebre en la llengua oficial demanada les testimoniances de les sentències i els actes resolutoris que l'afecten, sense retards per raó de llengua".

4. "El que disposen els apartats 1, 2 i 3 és aplicable també als tribunals eclesiàstics i als arbitrals.

5. "En la provisió de places del personal al servei de l'Administració de Justícia dependent de la Generalitat s'ha d'aplicar el que disposa l'article 11, d'acord amb la normativa específica corresponent, en els termes que siguin establerts per reglament.

ART. 14. Els documents públics

1. Són vàlids els documents públics atorgats en qualsevol de les dues llengües oficials.

2. Els documents públics s'han de redactar en la llengua oficial que esculli l'atorgant, o, si n'hi ha més d'un, en la llengua que acordin. Si no hi ha acord pel que fa a la llengua, l'escriptura o el document s'han de redactar en totes dues llengües oficials.

3. Abans de redactar el document, s'ha de preguntar explícitament als atorgants quina llengua escullen; en cap cas la tria de l'una o de l'altra no ha de comportar retard en la redacció i l'autorització del document. Si no s'escull expressament la llengua, el document es redactarà en català.

tanmateix, per a introduir el català en l'administració que menys s'ha descentralitzat des de la mort de Franco? La introducció del català a l'administració ha topat sempre amb moltes dificultats i, malgrat la nova llei, sembla que el camí a fer no és gens planer. Fins ara, les polítiques endegades per catalanitzar el món judicial han tingut un balanç força negatiu. Els protocols de la conselleria de Justícia amb el Consell General del Poder Judicial (CGPJ), l'òrgan que regeix el món judicial a l'estat espanyol, o l'activació d'equips de dinamitzadors, distribuïts per gairebé tots els jutjats de Catalunya –i això des de fa cinc anys–, no han donat pràcticament cap resultat.

De moment, segons fonts de la Generalitat, el Departament de Justícia destinarà uns tres-cents milions de pessetes a afavorir l'aplicació de la nova llei. Entre les iniciatives d'aquest departament hi ha la publicació de pòsters i fullets explicant els drets del ciutadà a ser atesos en la llengua oficial que escullin, o la difusió de programes informàtics en català.

Però, amb la nova llei del català, segons fonts del món judicial, serà molt difícil de canviar unes inèrcies que s'han enquistat en un sistema que té moltes dificultats de funcionament. Per tant, la veritable normalització serà molt difícil, si no es desenvolupa, alhora, un corpus reglamentari que obligui explícitament els operadors judicials a complir la llei.

Fins ara, la majoria de jutges, en el pla dels principis, no han estat bel·ligerants contra la presència del català a la justícia. D'alguna manera, com determinen els articles 231 i 241 de la Llei Orgànica del Poder Judicial (LOPJ), que és vinculant, s'admet el dret del ciutadà a triar qualsevol de les llengües cooficials del seu territori, i es considera que és un deure moral dels jutges d'acceptar aquesta elecció. Però és en el moment que, per primera vegada, aquest dret s'ha explicitat com un deure legal, no pas moral, que han començat a sortir les veus discrepants. Com a exemple, tenim la posició de l'Asociación Profesional de Magistrados, de signe conservador, proclamada l'endemà

MARC VILA

mateix d'haver-se aprovat la nova llei del català. L'Asociación s'oposa al projecte de reglamentació que preveu la concessió d'anys d'antiguitat als jutges que acreditin el coneixement de les llengües de les comunitats autònomes. Un altre exemple que il·lustra la poca voluntat d'aquest estament a afavorir la normalització del català, el constitueixen els nous jutges que l'any passat estudiaven a l'Escola Judicial, instal·lada a Barcelona. Entre les assignatures ofertes hi havia el català, especialment indicat per als

Una vista a l'Audiència de Barcelona. El 97% dels escrits procedents de la Fiscalia són en castellà i només el 10% de les actuacions orals, en català.

Rètols bilingües dels jutjats de Barcelona.
Sovint les traduccions són més d'ordre polític que no pas real, car la versió catalana és pràcticament idèntica a la castellana.

MARC VILA

quaranta-vuit nous jutges que tenien plaça en territori de parla catalana. Dels tres-cents alumnes, només dos es van matricular en aquesta assignatura voluntària.

Un dels motius d'aquest poc interès generalitzat (1.395 funcionaris, dels 6.643 que hi ha a Catalunya, han participat en cursos gratuïts de català) és, a banda les inèrcies, que una bona part del personal administratiu que ha de transcriure les decisions del jutge ignora el català. Relacionat amb aquest desconeixement de l'idioma per part del personal de justícia hi ha el fet que una gran part d'aquests funcionaris, inclosos fiscals i jutges, són originaris de fora dels Països Catalans i, en molts casos, arriben a Catalunya només de pas.

Segons les dades de la ponència elaborada pel magistrat Santiago Vidal, presentada el 1996 a Sitges, a les Jornades sobre l'Administració de Justícia a Catalunya, el 90% dels jutges, el 79% dels fiscals, el 82% dels secretaris judicials, el 80% dels registradors de la propietat i el 68% dels notaris, són de fora de Catalunya.

D'aquesta manera, molts dels funcionaris que hi ha a Catalunya esperen, simplement, d'aconseguir una plaça a prop del seu lloc d'origen. Per tant, és molt difícil que, en aquesta situació de temporalitat, s'impliquin gaire en cap procés de normalització. Una de les solucions d'aquest problema consistiria a territorialitzar les oposicions per autonomies. És a dir, que els concursos de funcionaris s'organitzessin per autonomies i no pas per

àmbit estatal, com fins ara. Però per a fer aquesta reforma caldria el consens necessari, al Parlament espanyol, per canviar la Llei Orgànica del Poder Judicial

A banda la reforma d'aquesta llei estatal, que és la que regula el funcionament i l'estructuració del poder judicial, també caldria introduir els canvis necessaris amb vista a

La clau de volta de la qüestió és la majoria del Congrés: si arribarà a concebre mai un estat veritablement plurinacional.

reconèixer els drets de les llengües cooficials de l'estat.

Segons fonts judicials, actualment hi ha una comissió de treball, integrada per la Direcció General de Relacions amb l'Administració de Justícia de la Generalitat, el Consell General del Poder Judicial i el Ministeri de Justícia, que estudia aquesta qüestió. Bàsicament, l'estudi té més a veure amb el personal administratiu que no pas amb els jutges. En aquest sentit, la Generalitat vol que el coneixement de les dues llengües oficials sigui un requisit de capacitat per als funcionaris de l'estat que aspirin a tenir

una plaça de treball en una comunitat bilingüe.

En el món de la judicatura hi ha persones molt pessimistes sobre les possibilitats d'aconseguir la normalitat que estableix la nova Llei de Política Lingüística. Consideren que, com a declaració de principis, és positiva, però que sola no és suficient. De fet, remarquen que la llei anterior ja recollia principis similars; doncs bé, des del 1983 fins avui pràcticament no s'ha avançat gens en aquest àmbit.

La clau de volta de la qüestió és de saber si la majoria del Parlament espanyol concebrà mai un estat veritablement plurinacional o no, que permetria la descentralització del poder judicial. Avui hi ha un certa descentralització del poder executiu (la Generalitat de Catalunya, la Valenciana, el govern balear...) o legislatiu (els parlaments autònoms), però, de poder judicial autòmic real, no n'hi ha gens. Amb tot, alguns estudis afirmen que, en l'actual marc estatutari i constitucional, seria possible de fer un desenvolupament territorial del poder judicial, és a dir de descentralitzar el Consell del Poder Judicial per autonomies.

Si no és així, serà molt difícil d'arribar a una certa normalització lingüística en l'administració de justícia, que és l'administració més centralista de totes. Per tant, una de les possibles sortides per a aconseguir una certa normalització del català en l'àmbit jurídic seria de donar més competències —entre elles les referides a la normalització del català— a la sala de govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el cas del Principat, de manera que esdevingués el representant del poder judicial. Per a això no caldria una modificació de la constitució, sinó una simple modificació de la Llei Orgànica del Poder Judicial. Ara, per fer-ne una modificació substancial, caldria, una vegada més, reformar una llei que hauria d'aprovar el Parlament espanyol, amb la qual cosa ja tornem a ser al capdavant del carer: l'acceptació d'un estat plurinacional.

Enric Rimbau